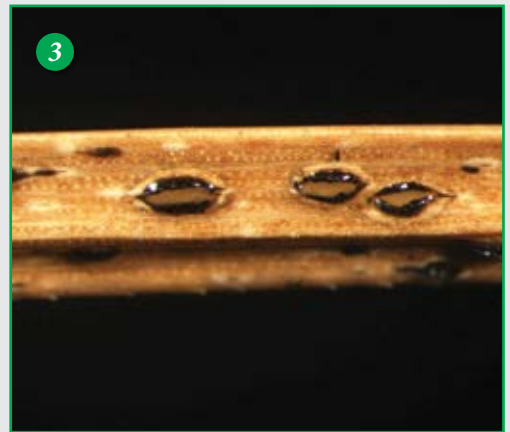

Iščemo karantenske in druge gozdu nevarne organizme

Osip iglic zelenega bora (*Meloderma desmazieri*)

Dr. Nikica Ogris, Oddelek za varstvo gozdov,
Gozdarski inštitut Slovenije (nikica.ogris@gozdis.si)

Osip iglic zelenega bora

LATINSKO IME

Meloderma desmazieri (Duby) Darker (sin. *Hypoderma brachysporum* Speg., anamorf *Leptostroma strobicola* Hilitzer)

RAZŠIRJENOST

Areal glive je Severna Amerika, od koder so jo prenesli v Evropo in na druge celine.

GOSTITELJI

Najpogostejši gostitelji glive so zeleni bor (*Pinus strobus*) in drugi petigličasti bori. Redko okuži tudi dvo- in triigličaste bore.

OPIS

Gliva je verjetno endofit v živih iglicah, povzroča odmiranje oslabilih iglic in ni zelo patogena. Trošišča oblikuje na odmrlih iglicah. Trošišča so črna, podolgovata, eliptična, obdaja jih ozek svetel kolobar (histerotecij). Najpogosteje jo najdemo na tistih iglicah, ki so v šopih še pritrjene na vejico, v opadu redko oblikuje trošišča. Spomladi do jeseni askospore okužijo mlade iglice, kjer se najprej pojavijo rumene pege, ki kasneje porjavijo in dajejo zelo okuženim drevesom rdečkast videz. Trošišča se razvijajo na odmrlih delih iglic naslednjo pomlad in dozoriijo od maja do junija.

ZNAČILNA ZNAMENJA (SIMPTOMI)

- Iglice rumenijo, kasneje rjavijo in odpadajo (slika 1). Drevo lahko dobi rjavkasto-rdečkast videz.
- Poškodovane iglice so pogosto v šopih pritrjene na vejico.
- Na iglicah so do 1 mm dolgi črni, podolgovati histeroteciji, ki jih obdaja ozek svetel kolobar na povrhnjici odmrle iglice. Trošišča so vidna s prostimi očmi, še lepše z ročno lupo (sliki 2 in 3).

- Aski so valjasti, veliki 100–150 µm in vsebujejo osem askospor (slika 4), ki so velike 25–40 × 3,5–4,5 µm in obdaja jih širok sluzast ovoje.
- Parafize so večcelične, na vrhu rahlo odebeljene in pogosto ukrivljene (slika 5).

VPLIV

Na Češkem in Nemčiji poročajo o obsežnem sušenju zelenega bora zaradi glive *M. desmazieri* in jo v gospodarskih gozdovih zatirajo s sanitarnim posekom. Bolezen lahko povzroča obsežno sušenje iglic, zaradi česar odmirajo vejice in celotna drevesa. Osip iglic zelenega bora je največji v predelih z vlažnim zrakom, v dolinah in ob potokih. Okužuje mlade in tudi starejše borovce, a so mlajše rastline za bolezen bolj dovzetne. Osip iglic zelenega bora je pomembna bolezen v drevesnicah, medtem ko v gozdu njen vpliv ni tako izrazit.

MOŽNE ZAMENJAVE

Osip iglic zelenega bora, ki ga povzroča *Meloderma desmazieri*, lahko zamenjamo z osipi iglic, ki jih povzročajo druge vrste gliv, npr. iz rodu *Lophodermium*. Podobne simptome lahko povzročijo tudi druge glive: rumeni borov osip (*Cyclaneusma minus*), rdeča pegavost borovih iglic (*Dothistroma pini* in *D. septosporum*), rjavenje borovih iglic (*Lecanosticta acicola*), sušica najmlajših borovih poganjkov (*Diplodia pinea*) in *Sclerophoma pityophila*. Vse naštete bolezni lahko ločimo po tipu trošišč in mikroskopskih značilnostih.

DODATNE INFORMACIJE

- Portal o varstvu gozdov (www.zdravgozd.si)
- Portal Invazivke (www.invazivke.si)
- Gozdarski inštitut Slovenije (www.gozdis.si)

ČE OPAZITE OPISANE SIMPTOME ALI NAJDETE ŠKODLJIVCA,
obvestite Gozdarski inštitut Slovenije (Oddelek za varstvo gozdov) ali
o najdbi poročajte v spletnem portalu Invazivke oziroma z mobilno aplikacijo Invazivke.

Slika 1: Zeleni bor je poškodovala gliva *Meloderma desmazieri*; iglice rumenijo, rjavijo in odpadajo (foto: Petr Kapitola, Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture, Bugwood.org)
Slika 2: Črna trošišča na iglicah (histeroteciji) (foto: Petr Kapitola, Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture, Bugwood.org)

Slika 3: Navlaženi histeroteciji glive *Meloderma desmazieri* (foto: Dušan Jurc)

Slika 4: Dva aska in askospori glive *M. desmazieri* (foto: Dušan Jurc)

Slika 5: Parafize glive *M. desmazieri* (foto: Dušan Jurc)

Tisk in oblikovanje publikacije je izvedeno v okviru projekta LIFE ARTEMIS (LIFE15 GIE/SI/000770), ki ga sofinancirajo Evropska komisija v okviru finančnega mehanizma LIFE, Ministrstvo za okolje in prostor, Mestna občina Ljubljana in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Priprava prispevka je bila izvedena v okviru projekta CRP Uporabnost ameriške duglazije in drugih tujerodnih drevesnih vrst pri obnovi gozdov s saditvijo in setvijo v Sloveniji (V4-1818).

